

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
 Félévre — — — — — 3 „ —
 Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PAZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pazmány-sajtó” címére küldendők. (Iskolaköz 3. z.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
 Nyilvántartás 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Vasuti politikánk.

Az ország lakosságának jóvolta nagyrészt függ attól, mily mértékben van ama közlekedési vonalak birtokában, melyek segítségével nemcsak gyors ipari és kereskedelmi vállalatokat képes elintézni, hanem módjában van természetmennyeit is értékesíteni a világ piacán. Reánk mint mezőgazdasági államra tehát kétszeresen fontos, hogy vasuti politikánk a fejlettségnek minél magasabb fokára emeltesse. A vasúthálózatok kiterjesztése ugyyszólván életkérdés ez ország lakosságára. Legjobban tudják és érzik azoknak a vidékeknek termelő gazdái, ahol nemhogy vasut volna, de járható közlekedési utak sincsenek, mily fáradságos és mennyire költséges értékesíteni a már készen álló természetmennyeket.

Nyomatékkal hangoztatta ezt nálunk Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter, midőn mint képviselőjelölt programbeszédét mondotta. Ez az elv helyes, és az eléje gördülő akadályokat, ha kell, emberfeletti erő árán is szükséges eltávolítani, mert nélküle megful a magyar gazda a saját zsirijában.

Mióta az a beszéd városunkban elhangzott, figyelemmel kísértük, mily mértékben fog a valóságba átmenni. Be kell ismerni, hogy sok történet e tekintetben. Az ország legkülönbözőbb vidékein itt is, amott

is megindultak a munkálatok, hogy az elhagyatott vidékek termelő közönségét a világforgalom körébe vonják.

Hogy csak vármegyénkről beszéljünk, kiszámíthatatlan haszonnal jár a régi gyorsvonal visszaállítása, mely május 1-én meg fog indulni. Ezeket a vonatokat, ahol csak legkisebb kilátás van rá, hogy kifizetik magukat, mindenütt üdvös dolog volna életbe léptetni. A gyors közlekedés előmozdítja a városok és vidékek felvirágoztatását, élénk kereskedelmi életet teremt olyan helyeken, melyek azelőtt a világ piacától el voltak zárva.

A megvalósulás küszöbén áll a szatmár-mátészalkai vasut, sőt mondhatjuk, hogy kiépítése teljesen biztosítva van. Ezer meg ezer család jut ezáltal abba a helyzetbe, hogy könnyebbé lesznek számára téve a megélhetés gondjai, megnyílik a világ egy nagy vidék előtt, mely előbb óriási fáradsággal és költséggel tudott ahhoz jutni, hogy forgalomba hozhassa eladásra szánt termékeit, vagy megtegyen olyan utazásokat, melyeket életérdekei feltétlenül megkövetelnek. Sőt ez sokszor az év mostohább szakáiban teljesen lehetetlen volt.

Ha a bikszádi vasut megindul, diadalutat lehet készíteni a számára. Régvajudó kérdés, melynek nyelbeütése megfeneklett az érdekeltek erőtlenségén. Most úgy látszik, életre

fog kelni a jóra való eszme, s az erdei termékek értékesítése által pezsgő élet támad majd az Avás elhagyatott helyein, hol ezelőtt a szegény ember a kukoricza termelésnél egyéb iparággal aligha volt ismerős. A gyárak működése életmet fog adni a munkás kezekbe, melyek sokszor a nyomoruság sulya alatt görnyedtek. Csak arra legyen majd gondja a kormánynak, hogy ne idegen gránerek vegyék ki a munkát az ott élő lakosság kezéből, hanem maga a nép használtassék fel munkaerőnek.

A felsőbányai vasut megvalósulása előtt semmi akadály. Nagy-károly szintén építi a maga vasutját Mátészalkáig.

Látnivaló tehát, hogy a mozgalom vármegyénk határai közt is erőteljesebb irányban indult meg és folytatása a nép érdekéből valóban kívánatos.

Ha elismertük a gyors közlekedés áldásait, nem mulaszthatunk el pár olyan kérdést felvetni, mely iránt szeretnők, ha érdeklődést lehetne kelteni az intéző köröknél.

Iparosokra, kereskedőkre, de magános emberekre is gyakran szerfelett fontos, hogy minél gyorsabban tudjon eljutni utazásainak célpontjához. A késedelem rá nézve sokszor nagy kockázattal jár, néha talán szerzeménye, kis vagyonkája vagy jobb jövője van tőle függővé

T A R C Z A.

Elmult idő.

Irta: Szt. Albert.

Búsan hullatta már a hirs sárgult leveleit, a szomorufűz bánatosan hajlongott ide-oda a szellőtől ingatva, a virágok elvirultak rég, csak itt-ott lehetett még egy-egy őszi rózsát látni emlékeül annak, hogy volt valaha nyár is, hogy ifju is volt a fehér haju aggastyán, nem mindig olyan, mint most, hanem életérős, vidám ifju; a ki tudott szeretni is, nagyon, nagyon, . . . de csak egyszer . . . Az egyszer elmult örökre, el visszahozhatatlanul, . . . és most! már csak az emlékezetnek egy-egy réveteg sugára repül vissza a múltba, elmereng azon az édes, bűvös-bájos ifju szerelmen és . . . oh, de az ős hideg lehe elmúlásról, pusztulásról beszél! . . . De hát valóban így van ez? soha, soha nem leszünk többé boldogok e földön, ha szeretni nem tudunk? ha az if-

juság évei elrohannak felettünk? Igen, igen, az ifju sziv, csak az képes szeretni, mert később az idővel, az őszzel együtt kihül a sziv is, dobog még ugyan, de dobogása oly fájó, oly keserves, egyre csak sir, sir . . . siratja az elmult jobb időket . . .

Ősz volt, a nap már lenyugodni készült, mikor Sárosy Béla hazafelé indult tanyajáról. Az őszi vetést elvégezték már emberei, ő körülnézett birtokán és miután mindent rendben talált, nyugodtan, bizonyos édes érzéssel szivében, áthatva az ős melankóliájától lassan lépdelt. Gondolatai messze kalandoztak, messze egy drága teremtsénel, egy barna kis leánynál, kiről a sors ugy határozott, hogy az övé legyen.

Sárosy Béla boldog vőlegény volt. Még diák korában ismerte meg menyasszonyát, a bájos Mezei Irmát, már akkor feltette magában, hogy magáévá teszi őt és terve sikerült, már csupán néhány hónap választotta el őt a boldog órától, melyben magáéna nevezheti. Alig-alig várta.

Mezeiéknel is nagyban folyt a készülődés. Irma igen boldognak érezte magát, mert őszzintén szerette Bélát, tudta szivből viszonzni érzelmeit, képesnek érezte magát arra, hogy boldogzá tegye őt valamikor, már nemsokára. Szerette kimondhatatlanul, ifju szive teljes hevével, minden vonzalmával. Gondolata mindig nála időzött a csendes pusztán, a hová ő volt hivatta, hogy az életet, a boldogságot magával vigye. Oh, egy fiatal leánysziv mi mindenre is képes. Ime ez a kiesi sziv annyi embert képes lesz felvidítani, mert körében szomorú nem lehet senki, hisz vidám kedélyével minden bearányoz, az a derű, mindenkire rá ragad, a kivel csak beszélni fog. Oh, ő is mennyire várta már ezt az időt, vágyódott a csendes boldogság után, mely osztályrésztül jut neki a Béla oldalán. Mily jó is lesz a pusztán szép virágos kertét ültet, ápolni fogja kedvenc virágait, a szegfűt, nefelejcsét, árvácskát, . . . oh ez, ez boldogság, igen ennél többet már kívánni sem lehet; boldog, végtelenül boldog lesz, mert hévvel szeret,

téve. Vagy ha nem is, de igen érzékeny károkat szenvedhet.

Tudvalevőleg a magyarországi gyorsvonatokon harmadik osztály nincsen. Sok szegény emberre tehát nagyon költséges az utazás, mert kénytelen a második osztályra szállani, ha halaszthatatlan terminusa van. A legtöbb államban ez a káros és kényelmetlen helyzet meg van szüntetve. Ennek a kérdésnek a megoldása szerfelett fontos ugy a közönségre, mint az államra. Amanak érdekeit elégitené ki, ennek meg hozná a busás jövedelmet.

Mert semmi kétség benne, hogy a harmadosztályu gyorsvonatokon a forgalom óriási lesz, ide fogja terelni az utazó közönség legnagyobb részét, az állam tehát nem kockáztat semmit, ha dívatba hozza, sőt tisztá nyeresége biztosítva van.

Ezzel szemben azt mondhatjuk, luxus számba megy az első osztályu kupék alkalmazása. Ennek az osztálynak a közönsége oly csekély, hogy haszonnal semmi körülmények közt nem járhat.

Belgium már régen belátta az első osztályu kupék felesleges voltát, be is szüntette azokat. Átalakította másodosztályu szakaszokká, illetve másodosztályu szakaszokat vesz fel a megfelelő számban.

Semmi kétség benne, hogy nálunk is minél hamarabb meg fognak róla győződni. A közlekedési vonalak átalakítása mindig előnyös abban az irányban, mely a nagy közönség érdekeit képviseli. Nem kell tehát visszarettenni egyeseknek esetleges érzékenységtől sem, midőn ugy az államnak, mint a nagyközönségnek érdekei egybehanganak.

Meg vagyunk győződve, hogy akik az első osztályu szakaszok eltörlését legjobban perhorreskálnák, nagyon szívesen fognak utazni a második szakaszon, ha látják, hogy kényelmök biztosítva van. Ezt pe-

dig a megfelelő számu kupék alkalmazásával el lehet érni.

A vasuti politika fejlődésével karöltve jár az ország mezőgazdaságának, iparának, kereskedelmének felvirágoztatása, azért örömmel látunk minden legkisebb lépést, mely ezen a téren történik.

Városi közgyűlés.

Törvényhatósági bizottságunk *Kristóffy* József főispán elnöklése mellett tegnapi délután tartotta még április havi rendes közgyűlését. A közgyűlés napirendjébe kevés tárgy volt felvéve, ezek is jobbara száraz dolgok voltak. A simán, nyugodtan indult tárgyalást a status quo-ante izr. hitközség és a lövészegylet körélmé akasztotta meg. E két kérelem elintézésére a közgyűlés több időt fordított, mint a mennyit a többi napi renden levő összes tárgyak igénybe vettek.

Részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

A hitelesítő küldöttség megválasztása után *Körösmezey* főjegyző a polgármesteri havi jelentést olvasta fel. A jelentés a város gazdasági és kulturális, továbbá a szatmár-mátészalkai s szatmár-bikszádi vasut ügyéről számolt le a közgyűlésnek. A szoban levő vasutak kiépítése — a felmerült akadályok elhárítása után — rövid idő alatt meg fog történni annyival is inkább, mert a városnak a vasutak megvalósítására irányuló mozgalmat a kerületbeli miniszter melegen pártolja. Ezen ügyben a főispán is minden tőle telhető meg fog tenni.

A jelentés tudomásul vétele után felolastatott a belügyminiszternek azon leirata, melylyel a város 1903. évi zárszámadását jóváhagyja s a *Teőrseők* Károly bizottsági tag által hozzá beterjesztett fellebbezést elutasítja. A tanács tudomás vétel végett beterjesztette a közgyűlésnek a belügyminiszter azon másik leiratát is, melyben a tisztviselői fizetések fölemelését hagyja jóvá.

A gyámpénztári és közpénzek elhelyezése és kezelésére vonatkozólag a közgyűlés elfogadta a tanácsnak azon javaslatát, hogy azokat a helybeli pénzüzetekben az alapés tartalék tőke arányában helyezze k

Minthogy ily esetben a községi és gyámpénztári szabályok a határozathozatalhoz névszerinti szavazást kívánnak, a főispán azt elrendelte, annak kijelentésével, hogy azon bizottsági tagok, kik az egyes pénzüzeteknél akár mint igazgatók, akár mint felügyelő bizottsági tagok érdekelve vannak, a szavazástól tartózkodjanak. Ilyen bizottsági tagok — mint a megejtett szavazás mutatta — tekintélyes nagy számmal voltak. Mindössze 17 bizottsági tag nem volt érdekelve s ezek a tanács javaslatára szavaztak.

Az erdők 1903. évi állapotára vonatkozó főerdészi jelentést a tanács megvizsgálta s azt teljesen rendben találta. A tanács ezen jelentését tudomásul vették a villamvilágítási gépész anyagszámadásával együtt, melyet szintén rendben talált a tanács.

Kovács Leó lemondása folytán a sorozó bizottságba egyhangulag *Litkeczky* Endret választották meg.

Az erdei termékek összehasonlító kimutatásánál azon örvendétes eredményt terjesztette be a tanács, hogy a remélhető bevétel az előirányzott bevétel 20000 koronával is meg fogja haladni. Ezen eredmény méltó az örvendétes tudomásvételre.

A közpénztár váratlan megvizsgálásáról szóló jelentést tudomásul vettek.

A status-quo-ante hitközség lelkeszi járandóság címén 1200 korona segélyt kért a várostól. A kérelmet a tanács s a gazdasági szakbizottság teljesithetőnek találta, már csak azért is — mint a polgármester jelezte — mert erre a várost a törvény kötelezi. A tanács javaslat a kérelem teljesítését ajánlotta a közgyűlésnek, annak kikötésével, hogy a kért 1200 koronát a hitközségnek mint segélyt adja. A lelkész megválasztásának jóváhagyását magának tartja s kötelezi a lelkészt, hogy az imaházban magyar beszédet tartson.

Ellene szólott a javaslatnak *Uray* Géza bizottsági tag. Tulsoknak tartja az 1200 koronát, mert tudomása szerint az új hitközségnek alig van 150-200 tagja. A maga részéről csak felét adná meg a kért segélynek. *Fried*, *Kelemen*, *Mátray*, *Csomay* bizottsági tagok felszólalás s a polgármester felvilágosításai után szótöbbséggel a kért segélyt megadta a közgyűlés.

és a szerelem már magával hozza a boldogságot

Hátha még együtt volt Bélával, ezt leírni sem lehet! Azok az édes álmok, a mit így együtt megálmodtak a jövőről, a szép tervezetések, boldog ábrándok, ki tudná mind elmondani?!

. Csodálatosak a Gondviselés utjai, az Isten rendelései, hosszúra nyújtja sokszor a szenvedő, a beteg, a megtört szívű ember életét, hogy előre, még itt a földön vezekeljen, a ki pedig boldog, azt sújtja, hogy boldogságában meg ne feledkezzék ő róla, arról, hogy e földön valóban boldogok nem lehetünk, mert maga a föld is a boldogságnak csak egy lehulló, halvány csillaga

Ragyogó derűs tavaszi nap volt, olyan mikor az ember áthatva az ébredő természet ezer szépségétől, élni és szeretni vágyik, szíve örül, mert oly megnyugtató, oly édes látni, mikor a virágok kibujnak a földből, mikor a rügy kipattan és belőle új ág sarjadzik. Ilyen édes tudat töltötte be a Béla és az Irma szívét, mikor együtt állottak az

Ur oltára előtt, mikor megvallották, hogy szeretik egymást. Oh, ez volt a boldogság, ez az egy percz, de elröpült . . . régen volt, nagyon régen Az esküvő után Irma beteg lett és rövid szenvedés után lelke elhagyta porhüvelyét, fölszállt az égbe, Alkotója elé

Mint mikor eljő a langyos tavaszi nap-sugár, mely meleg esőkjával életet lehel a megdermedt természetben; szavára éled, virul minden, csak egy fiatal fa marad levél nélkül, szomorú látvány, gyökerét biztonság fereg emésztli; ugy Béla is fiatalon megöregedett e csapás alatt, szíve bezárult örökre, ajka soha nem nyílt mosolyra többé, nem lelte örömét többé az ébredő természetben, neki csak egy tavasza volt, az az édes boldog tavasz, de az elmúlt, el régen

Valahányszor K faluban kocsizom keresztül, egy régi nemesi porta előtt rendesen megállok, a széles verandán egy őszhaju jóságos öreg ur fogad, ki igen örül jöttömön, aztán feltárja előttem szíve sebet, elpanaszolja fájdalmát, eltemetett boldogsá-

gát, regél egy boldog tavaszról, mely után őszbe fordult élete, mióta szenved, mióta ég szíven egy seb, melyre nincs gyógyír sehol, csak az Irma sirja mellett.

Életének késő őszét éli már, de még mindig a tavasszal átélte rövid boldogságból tengei életét. Rövid, de igazi aranyos boldogság volt az. Valahányszor elmondja, mindig könny fakad szeméből, keble sóhajra emelkedik künn a szél összekavarja az elsárgult leveleket, aztán felkap egyet belőlök és messze viszi az én öreg barátom sóhajával együtt, messze arra a kiesi sirra, mely a kerekési pusztán domborodik

Régen, régen volt, elmúlt ez az idő örökre, többé vissza nem tér, többé föl nem támad. Az Irma sirján a szellő busan dudol a halálról, az elmulásról. Az én öreg barátom fehér fűrtjei sokszor hullanak a fehér márványkeresztre, mely egyedüli boldogsága porai felett hirdeti a mulandóságot

A Pannónia diszterme részére szükséges tükrök beszerzésével a tanács megbízott annak kijelentésével, hogy a tükrök hazai gyártmányuak legyenek.

A lövész-egylet kérelmét, hogy az elvett lövelde helyiség helyett a város egy más megfelelő helyiséget s területet bocsásson az egyesület rendelkezésére, a tanács elutasítani véleményezte, azon okok alapján, mert a cél nem áll arányban azzal az áldozattal amennyibe új lövő helyiség felállása a városnak kerülne. Az egylet védelmére Uray bizottsági tag kelt s amellttárgumentált hogy a közgyűlésnek kötelessége az elmetett lövész-egyletet feltámasztani, mert az egyesület okot nem szolgáltatott arra, hogy vagyonától, helyiségeitől a város megfoszssa.

Szavazásra kerülvén a dolog, a többség a lövészegyletet kárpótolni kívánja s megbizta a tanácsot, hogy alkalmas helyiségről gondoskodjék s a költségekről részletes előterjesztést nyújtson be.

Nyisztor Endre és társainak lakbérleengedési ügyben beterjesztett fellebbezését a közgyűlés elvetette.

Tudomásul szolgált az 1903. évre vonatkozó közigazgatási bizottsági jelentés.

Kóos Sándor Kinizsy-utcai lakosnak megengedték, hogy telkét két részre osztassa.

Barnucz Jenő rendőrt évi 288 koronával nyugdíjazták.

Kóos Gábornak 4 havi szabadság időt engedélyezett a közgyűlés, azzal a feltétellel, hogy szabadságának megkezdését a polgármester fogja meghatározni.

Kurucz estély.

A szatmári Kölesey-kör, a mely már számtalanszor tanujelét adta annak, hogy városunk kulturális és társadalmi életében egyike a legjelentősebb tényezőknél, folyó hó 9-ikén a színházban rendezett estélyével ismét magára vonta a művelt közönség figyelmét s kivívta a jelenvoltak osztatlan elismerését. Az irodalom és zenetörténeti előadással azt lehet mondani, hármass ezélt szolgált, — egyrészt pompás szórakozást kívánt nyújtani a közönségnek, másrészt fel akarta eleveníteni nemzetünk egyik legfényesebb korszakát, a kurucz korszakot; különösen annak költészetét és zenéjét: — ezeken kívül azon nemes céljuk volt még ez estély rendezőinek, hogy a tiszta jövedelemből halhatatlan költőnk, Kölesey szobra körükerítésének költségeit óhajtották fedezni. Céljukat valóban minden tekintetben érték. Szatmáron már sok jeles műkedvelő előadást láttunk, de ennek színvonala talán minden eddiginél magasabb: — a közönség egyrészt kiválóan élvezetesnek találta az előadást, másrészt sokat tanult a hallottakból: — az, anyagi eredményt pedig bizonyítja az, hogy Szatmár intelligenciájának színe-java a színház földszintjét s páholyait teljesen megtöltötte.

Az első szám Kéler: „Rákóczi-nyitánya” volt, melyet jeles honvéd zenekarunk kiváló tudással s precizitással adott elő. Nem kevesebb élvezetet szerzett a közönségnek ezután a szatmárnémeti dalegyesületnek s a honvédzenekarnak együttes szereplése. Ezután Oszváth Elemér tanár művészi színvonalon álló szavalata következett, ki hazafias tüzzel adta elő tanártársának, Szabados Edének gyönyörű „Prolog”-ját. A szavalót s a szerzőt lelkes tapsokkal ünne-

pelték. Az elismerés oroszlánrésze, bár minden szereplő ritka művelzetben részesítette a közönséget, Orosz Alajost, a Kölesey kör irodalmi szakosztályának elnökét illeti meg, kinek a kurucz világ költészetét és zenéjét ismertető felolvasása nem sorozható a sablonos alkalmi felolvasások közzé. Irodalmi értékkel bíró értekezés az, melynek jellemvonásai: — nagy irodalmi ismeret, minden fontos dologra kiterjeszkedő, dicséretes utánjárásra való részleteesség és élvezetes stílus. A felolvasásba beleszóit kurucz dalokat Szilágyi Erzsike k. a. Demidov Ignác, Szatmári József és Mondik Endre énekelték, kiket a kurucz dalok gyöngyének szép és érzéstelel előadásáért nagy dicséret illet együttesen és külön-külön. Muzsik Jakab szép tárogatójátéka általános és kellemes feltűnést keltett. Az énekszámokat Méder Mihály kísérte szokott művészetével zongorán. Nagy hatásuk volt azon kurucz daloknak, melyeket Nyáry József, a honvéd zenekar kedvelt karmestere irt át zenekarra s a honvéd zenekar adott elő. A szerzőt s az előadókat egyaránt illető tapsviharra ráadás-képen eljátszott a zenekar egy japán indulót. Simkó Gázáné urasszony Váradynak: „Rákóczy Ferencz” cz. melodramáját szavalta. — Kellemes hangja, művészi előadása egyaránt nagy hitást keltett a szavalata végén szinte renetikusán tört ki a tetszés-zaj. Zongorán Fogarassy Juliska k. a. czimbalmon Baron Margit k. a., gordonkán Benkő Miksa kísérték a szavalatot, egyaránt kiváló precizitással. Nagy Vince joghallgató Lévy: „Mikes búja” cz. költeményét adta elő mély érzéssel s kiváló színezéssel. A kitűnően sikerült ünnepélynek, mely 11 óra után ért véget, utolsó száma a honvéd zenekartól előadott „Rákóczi induló” volt. Ez a szám is az előbbihez hasonló sikert aratott. Az előadás után társas összejövetel volt a Pannóniában, a hol nagyszámu közönség jelent meg.

Nagykároly környéke.

Török és német világ, a reformáció ideje a magyarnak igen sok véraldozatába került. Hosszu harezok alatt elhullottak volt a nép ezer és ezer fia. Néptelenné lettek nagy vidékek. A szatmári béke után végre bekövetkezett a haza nyugalma és megindult a béke munkája.

Pótolni kellett a százados mulasztásokat. Békét biztosítani a népnek, művelni a földet; mindent kezdeni, alapítani s gyarapítani, a mi üdvös, hogy az agyonsanyargatott haza végre már oly szép időket érjen, mint hajdan.

Főuraink szorgalmasan kezdtek az újáalkotás munkájához. Lassan ment, mert hiányzott a munkáskéz. A magyarnép számban igen meg volt apadva. Egyes községek romokban heverték, mások teljesen elpusztultak, a műveletlen földeket gaz lepte el.

De ha nem volt elég magyar dolgos erő, nem lehetett e szerezni külföldről oly embereket, kik a magyar földet munkálva, annak emlőin élve vérükben is magyarokká váljanak?! — De igen. Ezért telepítette le gr. Károlyi Sándor az ő birtokaira a — svábokat. Munkás kezekre volt szüksége és ő polgárokat adott a magyar hazának.

A szatmármegyei svábokat gr. Károlyi Sándor a szatmári béke után telepítette ide a németországi Württemberg és a Schwarczvald vidékérről. Nem egyszerre, de lassankint, foly-

tonosan. Mező Petri 1738-ban és később lett benépesítve. De az első telepesek Nagykaroly, Nagy Majtény és Csanálos-ra kerültek, még pedig az 1712 ik év június és július havában. Gr. Károlyinak 1712. jun. 23-ikán irt leveléből tűnik ez ki, melyet Pozsonyból küldött neijének Nagykarolyba. Ezek után népesítette be Erdőd, Kr. Baltek, M. Petri, Feny, Vállaj, Kálmánd községeket, melyek mind ma is a legtekintélyesebb, legmódosabb községek s Nagykarolynak gazdag környékét alkotják.

E falvak részben már léteztek, de a háboruk folyamán feldulatván, lakatlanok voltak, míg a gróf az új lakóknak átadta. Egyes falvak pedig a letelepítéskor keletkeztek. Ezeknek egyike Csanálos. Régebben a falu mai helyen igen sok család volt. A feljegyzésekből következtetve szinte csalán erdő lehetett, mert hisz, a bujdosó vadaiak (ez egy akkoriban elpusztult mezőváros, a mai Csanálos határában állott, kőfállal körülvéve) ide menekültek az ellenség elől és beljebb az esedi lábba. Bár hitelesen még nem sikerült kikutatni, de igen valószínű, hogy innét ered a falu neve némi módosítással avagy enélkül is, mert hisz szokták ma is a csalánt csanálnak mondani. Csanáloson a gróf ur már 1725 ben templomot kezdett építtetni, a mi bizonyítja egyrészt, hogy az már akkor is az első községek között foglalt helyet, másrészt e tett csakugyan az említett telepítési idő mellett szól. A nemes gróf bizonyára meg akart előbb győződni, hogy vajjon beválnak-e telepesei s ezért ennek bizonyossága előtt nem emeltethetett templomot, csakis pár év múltán.

E faluk történetét — tekintve a telepítést — nem lehet egy időre tenni, mindeniknek mások az életévei. Mező-Petribe pl. csak 1738 ban jöttek az első svábok. A letelepedésben elsők Nagykaroly, Nagy-Majtény es Csanálos. 8 év mulva 200 éve lesz ennek. Addig munkára híveo fel e faluk szülőtteit, akkor pedig ünnepre. Ünnepelni kell és megmutatni, hogy — itt ma magyarok laknak, kikben él a hazájukhoz való hűség, rendithetetlen szeretet élet-halál árán is, békében ugyanint háboruban. A fiuknak ez apáiktól örökölt köteles, szives erényük. Sajnos, a kislelkűek és balga szívűek a guny és bec-mérlés hangján szólának e svábokról, kik pedig csakis — magyarok. Szégyenüljenek meg tehát a haza előtt és tünjék ki lelkük nemtelen voltának megnyilatkozása — a csufolódóknak. Fel a munkára! Elöl menjen Nagy-Majtény és Csanálos, ők az elsők hajdan és most. Emléke legyen a nemes grófnak, tisztelet az ő véreinek és az ő népének.

*

A telepítés pontos kikutatása még nincs befejezve. Érdemileg foglalkozott vele Brázay J. m. petrii plébános. Irott könyve azonban inkább csak M.-Petriéről nyujt ismertetést. Csanálos történetét annak kántor tanítója, Dorner Márk igyekezett felderíteni, a millennium évében szerzett is sok adatot. Sajnos hogy félben maradt a munkája. H hető azonban, hogy a 200-ik évre megszületik a telepítés teljes leírása, története e falvaknak mindnek. Erő nem hiányzik, különösen az új nemzedék között. Bizalommal vagyok a jövő iránt, hogy e reményt valóra fogja váltani.

Andorás.

H I R E K.

Gyula napján. Tegnap volt nevenapja a püspök ur Ónagyméltóságának. Ez alkalomból az előbbiek szép szokásához híven ünnepélyes szent mise volt a zárdatemplomban, mely alatt buzgón kérték Istent a jelenlét hívek, hogy oltalmazza a jótékony főpásztor életét és szerencsés kormányzatával még sokáig boldogíthassa egyházmegyéjének híveit. Az ünnepélyes szent misét Szabó István apát, püspöki titkár végezte. — Püspök ur Ó Excellentiája, aki névnapján fogadni senkit sem szokott, ez idei névnapján magához hívatta ki-papjait, nem hogy gratuláljanak, hanem hogy áldását vegyék. Ó Excellentiája hosszasan beszélt atyai szavakkal a papnövédekhez, intette őket az imádságnak és tudománynak szeretetére, szorgalomra hivatásuk munkáiban és a méltó papi és egyházi élet szeretetére. Végül atyai szeretettel, ajándékokkal és áldásával bocsátotta el a papnövédeket.

Egy főúr halála. Károlyi Tibor gr., a főrendiház volt elnöke Abbáziában, hol sorvasztó betegsége ellen keresett enyhülést, e hó 6-án meghalt. A megboldogult gróf Károlyi Györgynek harmadik fia volt, bátyja gróf Károlyi Istvánnak. 1843. szeptember 26-án született Pozsonyban. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen fejezte be, 1863-ban nagy külföldi utra indult: beutazta Spanyolországot és Észak-Afrikát. Az 1866-iki porosz hadjárat alatt a magyar légióba ő is belépett Pista őcsésével és Klapka tábornokot választotta szárnysegédül. A magyar légió feloszlása után Tibor gróf Párizsba ment, ahol történelmi tanulmányokkal foglalkozott és megismerkedett Quinetvel is, akinek A forradalom című könyvét magyarra lefordította. Párisból 1867-ben visszatérve a következő év elején megházasodott; Dégenfeld Emma grófnőt, gróf Dégenfeld Imre leányát vette nőül. Ettől fogva birtokain gazdálkodott. 1878-ban az orosházi. 1881-ben pedig a pécskai kerületnek országgyűlési képviselője volt, 1884 óta a főrendiházban gyakorolta törvényhozó jogait. Néhány évig elnöke is volt a főrendiháznak, erről a méltóságról azonban 1900-ban folytonos betegség kedése miatt lemondott. Gróf Károlyi Tibornak a közéletben nagy szerepe volt. A közgazdaság, a tudomány és a művészet egyaránt érdekelte őt. A vízszabályozások terén igen sok érdemet szerzett, mint a Tisza, Maros és Körös szabályozó és ármentesítő társulatnak elnöke. Az essedi-láp lecsapoló társulatnak is több éven át volt elnöke megalakulása percétől. Az ő nevéhez, elnökségéhez fog fűződni a nagy lápi terület szabályozása. Mikor vízszabályozó társulatunk megalakítása már biztosra volt vehető, feléje fordult a kormány és az érdekeltség figyelme, mint a ki a vízszabályozás terén egyik legnagyobb tekintély volt.

Aranymisés nagyprépost. Jakovics János, a munkács egyházmegyei káptalan nagyprépostja e hó 17-én fogja megünnepelni aranymiséjét. A nemesszivű főpap 1854. április 2-án lett pappá szentelve. Sok éven át mint lelkész munkálkodott az Ur szőlőjében. Ő felsége 1886-ban nevezte ki a káptalan tagjának, 1899-ben lett nagyprépost. Ugy a papság mint a nép a legnagyobb szeretettel veszi körül az áldozatkész és jólelkű főpapot, s e nevezetes alkalomból mindenki őszintén kívánja reá az Isten áldását.

Uj táblabíró. Ő felsége a király Deák Ferenc debreczeni kir. ítélőtáblai bírót, aki úgy városunkban, mint a megyében széles körben ismert és nagyrabecsült férfi, a debreczeni kir. ítélőtáblához bírónak nevezte ki.

Főkapitányi kinevezés. Domahidy Elemér Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja Végh Gyula városi alkapitányt, néhai Kiss Gedeon városunk volt főkapitányának vejét, Debreczen város főkapitányává nevezte ki.

Visszahelyezett főszolgabíró. Jékely Sándor főhergyarmati főszolgabíró az ellene tett feljelentések folytán a főispán által lett függesztve állásától. A vármegyei fejelemi választmány megvizsgálván az ügyet, Jékelyt visszahelyezte állásába, de 200 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet most a belügyminiszter indokainál fogva helybenhagyta, így mi sem áll utjában, hogy a főszolgabíró hivatalát elfoglalhassa.

Hymen. Rotbauer Rudolf kisvárdai máv. hivatalnok, tartalékos hadnagy jegyet váltott Hauler János nagymajtényi földbirtokos és postamester kedves leányával, Veronka kisasszonnyal. — Czipott István nagy-szebeni gyógyszerész jegyet váltott Zachariás István máramarosmegyei földbirtokos és körjegyző leányával, Erzsike kisasszonnyal. Az örömszülők házában az ünnepélyes aktus alkalmából gazdag lakoma volt, melyen Dr. Papp József orsz. képviselő, Szabó Sándor vármegyei alispán és az intelligencia köréből úgy Szigetről, mint a vidékről igen sokan voltak jelen. — Hegyi Mihály ügyvéd-jelölt a napokban esküdtött örök hűséget, Ungváron Gergelyi Ferenc gépműhelytulajdonos leányának, Etelka kisasszonnyal. — Zekó József munkácsi kataszteri mérnök jegyet váltott Szikszay Elek budapesti felmérési felügyelő leányával, Margit kisasszonnyal.

Igazságügyi kinevezés. Az igazságügyminiszter Iváncsik László máramaros-szigeti kir. törvényszéki aljegyzőt a felső-vissói kir. járásbíróshoz jegyzőnek nevezte ki.

Ügyészi megbízott. Az igazságügyminiszter Boitner Károly helybeli kir. törvényszéki aljegyzőt a kir. járásbíróshoz mellé ügyészi megbízottnak rendelte ki.

Gyászhir. Görös János iparos polgártársunk e hó 9-én, életének 62-ik, boldog házasságának 33-ik évében egy heti súlyos szenvedés után elhalt. Temetése tegnapelőtt délután nagy részvét mellett ment végbe. Az engesztelő szent mise áldozat tegnap reggel fél 7 órakor mutatott be az Irsik-féle árvaházi kápolnában az egek Urának. A boldogultban Görös Pia irgalmas nővér, az Irsik-árvaház főnöknője testvérét gyászolja. — Balassa János honvédfőhadnagy, kezelőtiszt e hó 7-én esteli 10 órakor, életének 38-ik évében rövid szenvedés után elhalt. Katonai parádéval temették el szombat délután. — Rózenblum Miksa krassói körorvos, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag Krassón elhalt. — Mátyusi Szenczy László ügyvéd, gróf Andrássy Dénes uradalmának volt jogtanácsosa, Zemplén vármegyének 26 éven át volt főszolgabírája életének 84-ik évében Munkácson, a közkórházban elhalt. — Schink Péter es. és kir. nyug. százados neje, szül. Friczka Mária urnő e hó 9-én életének 47-ik évében hosszas szenvedés után Munkácson elhunyt. — Özv. Kincses Istvánné, szül. Kovács Klára életének 75-ik évében Mátészalkán elhalt. Hült teteit Nagykárolyba szállították és ott helyez-

ték örök nyugalomra. A boldogultban Kincses István mátészalkai ref. lelkész édes anyját vesztette el. — Özv. Rubleczky Károlyné, szül. Ekker Jozefa e hó 8-án életének 77-ik évében Nagykárolyban elhalt.

Választási mozgalom Bereznán.

Rabár Endre dr., a nagybereznai kerület országgyűlési képviselője Érsekújvárra kir. közjegyzőnek neveztetvén ki, lemondott mandátumáról. A bereznai kerületben tehát valószínűleg még e hó folyamán képviselőválasztás lesz. A szabadelvű párt vezető emberei már bizalmas értekezletet tartottak a jelölés ügyében, hol azon óhaj dominált, hogy vármegyei embernek ajánlják fel a mandátumot. Ez azonban aligha fog teljesülni, mert a kormány hivatalos jelöltje gyanánt Lónyay Sándor volt beregi főispán és a beregmegyei tiszaháti kerület volt országgyűlési képviselőjét emlegetik. A függetlenségi párt szintén akar jelöltet állítani, noha itt győzelemre semmi kilátása nincs, mert Bereznának emberemlékezet óta mindig kormánypárti képviselője volt.

Hivatalvesztésre ítélve. Balika András vármegyei járási írnok a vármegyei fejelemi választmány által a rábizonyult visszaélések miatt 500 korona pénzbüntetésre lett ítélve. A belügyminiszter megváltoztatta az ítéletet és Balikát hivatalvesztéssel sújtotta.

A főpásztor jótékonyasága. A püspök ur Ó nagyméltósága ismét egy újabb adományval növelte fejedelmi áldozatait, melyekről annak idején beszámoltunk. A huszti róm. kath. egyházközségnek 1500 koronát ajánlott fel orgonabeszerzésre. Az egyháztanács áthatva a hála érzetétől a napokban közgyűlést tartott, melyen a következő határozatot hozta: „A huszti róm. kath. egyháztanács halás köszönetét nyilvánítja úgy a maga mint a hitközség nevében, a huszti róm. kath. templomban felállítandó új orgona költségéhez felajánlott 1500 koronáért. Együttal megragadja az alkalmat, hogy a szatmári püspöki egyházmegye száz éves évfordulója alkalmából a nagyméltóságú püspök urat mint főpásztorát, kegyelmes jótevőjét hódolatteljesen üdvözlölje, kifejezve ez által is egyházához, hitéhez, főpásztorához ragaszkodását és szeretetét. Halásan megköszöni az anyaszentegyház kincstárából kieszközölt lelki kincseket is; buzgón kérve az Istent, hogy Nagyméltóságodat, mint híveinek testi s lelki támogatóját, ezen szeretett egyházmegyéje élén, híveinek és a jök öröme, erőben, egészségben még sokáig tartsa meg.”

Gyászhir. A szatmári egyházmegye, tanítói karának egy tehetséges, fiatal tagja fejezte be rövid, de munkás életét: Petuker János mezőteremi róm. kath. tanító. Csak rövid, 5 évig tartó tanítói működése alatt is bizonyosságát adta, hogy valóban hivatása magaslatán álló tanító. Működését legszöbben jellemezte a lelkiismeretes pontosság, mintaszerű fegyelem az iskolában, szeretetteljes bánásmód növendékeivel szemben, lankadatlan buzgalom a tanításban, s ezek koronája a felmutatott szép eredmény. Régebben támadta meg már mellét a sorvasztó betegség, de ő gyöngesége dacára kitartott, míg végre a lappangó kór ágyba döntötte. Hosszas szenvedését valóban példás keresztényi türelemmel, Istenbe vetett bizalommal viselte, míg végre f. hó 5-én a haldoklók szentségének ismételt ájtatos fölvétele után, visszaad a lelkét Teremtőjének. Szerető kartársai a Nagykároly kerületi tanítók mély részvéttel kísérték utolsó útjára a mindnyájuktól kedvelt

rokonszenves ifju pályatársat, — kedves növendékei könyezve bucsuztak jó tanítójuktól. Nyugodjék békében! — *Griszháber István* nagykárolyi lakos hétfőn délben életének 73 ik évében városunkban elhalt. Rokonai látogatására jött, s itt érte utól a halál. Ma délután helyezik örök nyugalomra.

A Pannónia rombolói. A képviselőválasztás után történt rombolások ügyében ma veszi kezdetét a bűnügyi főtárgyalás, mely előre láthatólag 3 napig is el fog tartani. Negyvenhárman vannak vád alá helyezve és mintegy 80—100 tanu van beidéztve. A tárgyalást mint elnök *Matolay Gábor* törvényszéki bíró vezeti.

Templombontás. A több század viharát látott s valóban történelmi hírű munkács róm. kath. templom lebontásához folyó hó 6-án fogtak. Legelőbb a köfal-kerítést kezdték bontani, miközben a templom butorzatát és egyéb felszereléseit szállították el a Kosuth Lajos utcai volt katonai laktanya „magazinjába”, mint az istentisztelet ideiglenes helyére. A szentélyt nem fogják lebontani, hanem belé lesz az illesztve az új épületbe, úgy, hogy az új templomnak három főszentélye és ugyanannyi hajója lesz. Az ország ezen egyik legrégebbi templomát azért kellett lebontani, mert a hívek befogadására elégtelen, tehát kicsiny volt, másrészt pedig, mert a boltzat és a belső fal némely helyen már veszélyesen beomladozni kezdett.

Jótevény adomány. Mióta a szenvedő emberség javára felállították a templomokban a szent Antal perselyeket, ezer meg ezer nyomorral küzdő egyen sorsán enyhített a könyörület. Nemes embebarátok ide viszik filléreiket, s úgy a városokban mint a legkisebb falu templomában is rendszerint tekintélyes összeg áll rendelkezésre, melyet kiosztanak a segélyre szorult szegények között. Most Erdődről veszszük az értesülést, hogy *Vizler Márton* szatmári lakos az ünnepek alatt ott tartózkodván szent Antal szegényei számára husz koronát adományozott. Kivánatos, hogy a nemes példa minél szélesebb körben viszhangra találjon.

Megindultak a munkálatok. Ismeretesek olvasóink előtt azok a nagyszabású átalakítások, melyekkel a püspök ur Ó nagyemlétsége a jubiláris év alkalmából a székesegyházat mintegy újjá alakíttatja. A kedvezőtlen téli időszak miatt a munkálatokat az őszszel abban kellett hagyni, tegnap azonban ismét megkezdődtek és most már semmi akadály, hogy a kívánt befejezés a kellő időben el legyen érve.

A németmokra kath. hívek az idei jubileumi esztendőtt avval ünnepelték meg, hogy templomukban új főoltárt emelnek. Erre a célra két nap alatt, husvét első és második napján 812 koronát gyűjtöttek maguk közt. Ugyanezen alkalmából a királymezői katolikusok új keresztet állítanak, szintén nagy költséggel. Örömmel adjuk ezt hírül: az idei szent esztendőnek gondolata mindenfelé hódít az egyházmegyében.

Áthelyezett tanár. A vallás- és közoktatási miniszter *Gulovics Tivadar* eperjesi kir. kath. főgimnáziumi tanárt az ungvári kir. kath. főgimnáziumhoz helyezte át.

Gyászhir. Özv. *Bosznay Károlyné* sz. vadkerti *Lukács Irma* urnő f. hó 8 án éle-

tének 59-ik s özvegyiségének első évében hosszas szenvedés után Debreczenben elhalálozott. Gyászolják: Testvére: özv. *Beér Kálmán* szül. *Lukács Blanka* gyermekeivel. Unokái: ifj. *Szabó Sándor*, *Szabó Andor*, *Szabó György*, *Piskuj Angéla*. Bánatos gyermekei: *Bosznay István*, nejevel *Unger Arankával*; *Bosznay Irma*, férjével *Tóth Kálmánnal*; *Bosznay Károly*, nejevel *Pongrácz Emiliával*; *Bosznay Etelka*, férjével, *Szabó Sándorral*; *Bosznay Dezső*; *Bosznay Gabriella*, férjével *Páskuj Imrével*; *Bosznay Ilonka*. — *Gaál Ferencz* kataszteri mérnök kis fiacskája, *Pistuka* e hó 10-én meghalt. — *Hájtájer Pál* iparos polgártársunk 15 éves leánykája, *Mariska* hosszas szenvedés után elhalt.

Április 11. Ezt a nemzeti ünnepet, amely különben most is csak az iskolák falai között zárkózik, és átmenni soha sem fog az életbe, az idén is megünnepelték az iskolák növendékei.

A kir. kath. főgimnáziumban ünnepélyes szent mise volt, melyet dr. *Fechtel János* tanár végzett. Utána az intézet tornaesernakában gyűltek össze a növendékek, hol a tanári kar jelenlétében megkezdődött az ünnepély. Bevezetésül a Szózatot énekelték, mire *Bagossy Bertalan* tanár tartalmas előadásban fejtegette a sajtószabadság beesét. Végül a Hymnust énekelték.

A római katolikus elemi fiúiskolában reggel 8 órakor volt az ünnepély, mely a gyermekek hazafias énekeiből és szavataiból állott. Az ünnep jelentőségét *Bodnár Alajos* tanító magyarázta meg a növendékeknek. Szavatokkal közreműködtek: *Szlávik Ferencz* II. oszt., *Fodor Gyula* III. oszt., *Banner Antal* IV. oszt., *Csákányovszki Károly* VI. oszt. tanulók. Mindenik sok ügyességgel, talpraesetten adta elő a maga mondanivalóját. Az ünnepély után szent misét hallgattak a növendékek. Az ünnepélyen jelen volt *Lessenyey Ferencz* dr. egyházmegyei főtanfelügyelő is, ki a szereplő növendékek között értékes képeket osztatott ki. Az ünnepély után istentiszteletre mentek a növendékek. Mise alatt „Nemzetünk nagy Istene” című ősrégi hazafias éneket énekelték.

Oltárkép szentelés. Ezelőtt pár évvel Zsófiafalván elhalt *Szajler Katalin*, az ottani templom egyik mellékoltárának képére végrendeletileg 200 koronát hagyományozott, mely összeget a hitközség még 200 koronával megtoldva, — *Mária* menybemenetelét ábrázoló — remek kivitelű s nagyobbarányu oltárképet festetett meg, mely képet ünnep másodnapján szentelte fel *Komka Gyula* felsőschönborni plebános, szentszéki ülnök az ájtatos hívek óriási részvétel mellett.

Országos nemzeti zarándoklat Lourdesba. A Boldogságos Szűz Szepőlten Fogantatásáról szóló hittétel ötvenedik évfordulója alkalmával, a Szepőltelen Fogantatásról elnevezett budai *Mária Congregatio*, a bibornok *H. rezegprimás* érsek *Ur Ó* Eminenciájának fővédnöksége alatt és főpászoridásával f. évi augusztus 21-én országos nemzeti zarándoklatot indít Lourdesba, melyen az ország minden katolikus részvehet, ha ebbeli szándékát legkésőbb augusztus 5 ig főtiszt. *Thym Adolf* congregatioi praeses és a budai katolikus kör főtitká-

ránál bejelenti és a részvételi föltételeknek szabályszerűen megfelel. Részletes program ugyanott kapható. Az egész út 14 napot vesz igénybe és kerül az I. oszt. 480, a II. oszt. 375, a III. oszt. 215 koronába 8 napi ellátással. Olyan III. oszt. utasok, kik ellátást nem kívánnak, csak 185 koronát fizetnek. A kath. közönség, különösen a *Mária* társulati tagok fölkértenek, hogy a zarándoklatnak minél szélesebb körben való terjesztése által a jó ügynek hasznára váljanak és így közvetve hozzá járuljanak ahhoz, hogy a Bold. Szűz grottájánál a magyarok tekintélyes számban megjelenjenek az Ó nagyobb dicsőségére. A rendezőség nevében: *Fieber Henrik*, a Szent Imre kollégium prefectusa, *Thym Adolf* a budai kath. kör titkára, *Dr. Sebők Imre* főreáliskolai hittanár.

Tisztújító közgyűlés. A szatmármegyei Gazdasági Egyesület a múlt héten tartotta városunkban tisztújító közgyűlését. Elnöknek *Domahidy Sindori*, I. alelnöknek *Nagy László* alispán, II. alelnöknek *Szeőke Barnát*, III. alelnöknek dr. *Keresztszeghy Lajos* választották. A választmány 80 tagból állítottatott össze.

Államsegély. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter, a szatmári ev. ref. főgimnázium részére 41000 korona beruházási államsegélyt, a szatmárnémeti kereskedő tanoncziskolának az 1903/904. tanévre 1000, a szatmárnémeti iparos tanoncziskola számára az 1903/904. tanévre 1000 korona államsegélyt engedélyezett.

Tanítói körgyűlés. Az alsó ungi esperesi körület tanítói köre folyó hó 6-án Dobóruszkan tartotta meg ez évi gyűlését, *Sirulsky Gyula* sz. széki tanácsos, esperes elnöke alatt, melynek egyik kiemelkedő mozzanata volt a klasszikus formában előadott és mély benyomást tevő elnöki megnyitó, melyben a szocializmus káros hatását élénken ecsetelve, a pap és tanító együttes közreműködésének befolyásával s az ebből folyó olvasó- és ifjusági egyesületek szervezésével óhajt annak gátat vetni. Gyakorlati tanítást *Jenáki Lajos*, — értekezést *Somogyi Endre* dobóruszka tanítók tartottak. *Kontuly Mariska* pálócezi róm. kath. tanítónő bírálatot olvasott föl. A felekezeti tanítók fizetésrendezésének napirenden való tartását *Müller István* eszslócezi tanító okolta meg. Gyűlés végével a szép történelmi nevezetességű templomot tekintettük meg, hol *Dobó István* egri hős és neje hamvai nyugosznak két mellék oltár alatt, miről *Tahy Ábrahám* sz. széki tanácsos, pleb. volt szives felvilágosítással szolgálni, valamint megtekintették a hívek áldozatkészsége folytán szerzett remekművű „szent sirt”, melynek pazar impozáns kiállítása mindenkinek lekötötte figyelmét. Ezek után a helybeli sz. széki tanácsos pleb. vendégszerető asztalához voltak hivatalosak, hol a szellemi munka után kedélyes társalgás által felfrissülve egy szép tanulságos nap emlékével távozott ki-ki a szélrőzsa minden irányába — otthonába. M.

Ujonezozás. Nagykároly városában is befejeztetett a múlt évre szóló ujonezozás. A es. és kir. hadsereg javára 49, m. kir. hadvétség javára 13 ujonez lett bevéve, így a város épen fedezte a reá kivetett ujonezjutelékot.

Szigeti József Szatmár

Lakás és iroda *Bányai-ut 12.*
hat. eng. ház- és birtok-eladási, törlesztéses
jelzálogkölesön-közvetítési irodája.

A ki házat, birtokot és erdőt venni vagy eladni kénvelmesen (mérsékelt közvetítési díj mellett) óhajt, ugyszintén birtokra vagy házra olesó törlesztéses jelzálogkölesönt akar, vagy bármiféle helybeli vagy vidéki részvényre van szüksége, vagy azokat eladni akarja, e cézzel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismeretsége folytán hivatásának megfelel. — **Vidékre azonnal válaszol.**

Kérelem. Szatmár megyében élő Csizi ur rendes lakásáról aki rokonainak felvilágosítást ad, ezimét a lap kiadóhivatalába beküldi, fáradsága kivanatra jutalmazva lesz.

Első magyar ünnepély. Az alsóschönborni r. kath. népiskola tanulói ápr. 11. ikét szépen ünnepelték meg a nemzeti lobogóval és virággal díszített iskolában. A növendékek közül sokan hazafias magyar verseket szavaltak, közben magyar dalokat adtak elő. Csanálosi Endre k. tanító pedig hazafias beszéddel magyarázta a nap jelentőségét, örömmel hallgatták a jelen volt szülők a szép magyar szavakat, elismeréssel adóztak a törekvő s buzgón magyarosító tanítónak, mert ilyen t. i. magyar ünnepély a községben eddig még nem volt. Elismerés illeti a tanítót azért is, mert a magyarul beszélni kezdő tanulókkal a magyar tanítás-al szép eredményre jutott eddig is. M. K.

Szüreti mulatság. Miszófaluban történt szüretelés alkalmával, hogy Petrován Mura oláhlegény egy kis ünnepélyes színezet akarván adni a már bevégzett munkának, durranót egyet a roz-dás fegyverével. A produkció azonban balul ütött ki, mert sréteje voltlenül egy 14 éves leánykába tévedt, aki emiatt három hónapig feküdt. Most tárgyalja az ügyet a kir. törvényszék, mely a kedélyes szüretelést 14 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Iskolaszéki tagok. Felsőbányán az 1904. év április 10-én tartott hitközségi gyűlésen újabb három évre egyháztanácsi és iskolaszéki tagokul megválasztottak: Adámcsik Péter, Csauz István, Ember Péter, Burehard Ferencz, Farkas Jenő, Konezvald András, Kovács Gyula, Kremiczki Albert, Smillár Mihály, Labina Sándor, Szalai László és Tanczer György.

Bűnügyi főtárgyalások. A kir. törvényszék büntető osztályánál a jövő hét folyamára a köv. bűnügyi tárgyalások vannak kitűzve: ápr. 14-én Birtás János ellen magánlak megsértenek, Tepőhard István ellen hatóság ellen erőszak, Pap Flóri és Magos János ellen lopás, Lakatos Mihály ellen lopás és orgazdaság büntette miatt. Ápr. 15-én Suta György ellen okirathamisítás, Szendrei László ellen orgazdaság, Apáti Vaszil és Lizin Eszter ellen súlyos testi sértés büntette miatt, ápr. 18-án Dacher Lajos ellen erős felindulásban elkövetett súlyos testi sértés, Dancs János ellen lopás, Paska Flóri, özv. Marosán Nuczáné és egy társa ellen közokirat hamisítás, Martin Sion és Veres Károly ellen lopás büntette miatt. Ápr. 19-én Mihók Jón ellen súlyos testi sértés, Fabul Jón ellen lopás, Butora Tódorné szül. Rusz Erzi és Frenth Mari ellen lopás büntette miatt.

Kettős öngyilkosság. Bozsó Károly és Kiss Kálmán, a potenni esendőrörs két közlegénye — az idej sorozás alkalmával szabálytalan, esendőrökhöz nem illő — magaviselőtet tansítottak s e miatt fegyelmileg három-három havi súlyos büntetésre ítéltettek. E büntetéstől való félelmökben közösen elhatározással öngyilkosságot követtek el. Bezárkóztak egy szobába s szolgálati fegyverökkel szíven lövték magokat. Az öngyilkosokat nagy részvét mellett temették el.

Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner féle magvakat vessenek. Idei arjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön és kir. udvari magkerekedése Budapesten, Rottmiller utca

23, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb esiraképességgel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb galna-félék dús választéka.

Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk lapunk hirdetései között Beer Sándor aszphalt és cement sőt gyáros hirdetését.

IRODALOM.

Rövid halotti beszédek. A szatmári egyházmegye keleti dózópapja által fordítva. *Második kiadás.* A mű használatosságát eléggé bizonyítja, hogy az előkiadás másfél év alatt teljessé fogyott. *Az új kiadás 22 sz. beszéddel megrövidítve 12 iv 8°. Ára 2 K (e. e. 3 ss.) Vászomban díszesen kötve 2 K 60 f. e.) 4 ss.)*

Esketési beszédek. Irinyi Tamás dr. theol. tanár kiadása. 100 sz. beszéd. Függetlenül aranymentes gyűjtő beszédek. 29 iv 8°. A bírálók által dicsérettel fogadva. Ára fűzve (az árat előzetesen beküldőknek bérmentesül) 4 K (e. e. 6 ss.)

Wolkenberg Alajos dr. theol. tanár a *"Nagybőjtő Szentbeszédek"* című könyvet a fősztelendő papságnak ismételt szíves figyelmébe ajánljuk. Kapható a szerzőnél 1 korona 50 fillérért vagy 1 ss.

5 koronáért

küldök 4½ kilo (kb. 50 db.) kevéssé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liomtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin, és gyöngyvirágó szépen összeválogatva. A pénz előzetes beküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VII. Bezerédj-utca 3 szám

Trágya eladási hirdetmény.

A helybeli ménlő telepen 200 ló beistálózásából évenként összegyűlt trágyát zárt ajánlati verseny tárgyalás útján eladni szándékozunk.

Ajánlat tehető f. év július 1-től számítandó 1-5 évre a trágyának vagy a méntelep mellett levő gödörökben, vagy vasútiutvonalunk bármely állomásán, sőt a nyílt vonal arra alkalmas akármelyik pontjain is vasuti kocsikban való átvételére.

A lepecsézelt borítékba helyezett ajánlat, a melyben világosan ki legyen tüntetve az évi vételár, a trágya átvételének előbb említett valamelyik módja f. hó 25-én d. e. 10 óráig nyújtandó Be Teleky utca 3 szám alatt levő hivatalunknál, a mely alkalommal ugyanott kézpénzben, takarékpénztári betét könyvben vagy értékpapirban 100 korona bánatpénz is teendő le.

Alulírott üzletkezelőség fenn tartja magának jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati összeg nagyságára szabadon választhasson és ha igényeit egyik ajánlat sem elégítené ki, valamennyit visszautasíthassa.

Szatmár, 1904. április hó 11-én.

A Szatmár-Erdődi h. é. vasut Üzletkezelősége.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakba vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.

IRODAISZEREK s PAPIROK a

*** LEGOLCSÓBB ÁRON ***

szerezhetőek be.

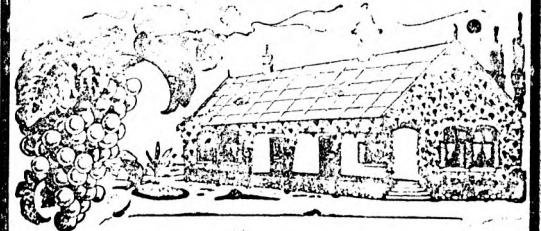
Ugyanitt rendelhető meg a

„HETI SZEMLE”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

SZŐLŐLUGAS T

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobbresze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják hazukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és mas edes szőlőkkel. A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyebbre használható részekből. Ez a legháladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes feny nyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetk meg, aki címet egy levelezőlapon tudatja.

Cz m:

Érmelleki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya,

u. p. Székelyvíz.

A

COLOSSEUM VÉRTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

Írta:

Tiszt. O'Reilly A. J.

apostoli hittérítő St. Magyarban, a Fokföldön. ***

Fordította:

Matyeczó Theodor.

Ára 2 korona 40 fillér.

Kapható:

A „Pázmány-sajtó”-ban.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyit és felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, atshma** (nehéz lélegzés) **álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia** (eskór) **idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetlenség, influenza,** valamint minden **ideg-betegségnél.** Azon beteg, aki 88.503. sz. készülékem által legfeljebb **44 nap** alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisen használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküldi utánvét-tel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

Rövid halotti beszédek

második kiadása

írta: **Irimyi Tamás** dr., theol. tanár

Kapható:

A „Pázmány-sajtóban“.

Ára 2 korona.

Egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tuhalmazott raktáramból világhírű s kik váltoágunkért általában, kedvelt **mexikói ezüst-árukat** és pedig 6 drb. mexikói ezüst asztali kés, 6 drb. mexikói evővillát, 6 drb. mexikói evőkanalat, 12 drb. mexikói ezüst kávéskanalat, 6 drb. kiváló dessortkést, 6 drb. kiváló dessortvillát, 1. drb. mexikói ezüst lev. esmerítő kanál, 1 drb. ezüst ujmerítő kanál, 2 drb. elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen **frt. 6.50.** csak

Minden megrendelést ezenkívül **jutalomképen** egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű **háztartási mérleget** **teljesen díjtalanul.** **A mexikói ezüst** egy teljesen fehér fém, (bélül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvét-tel történik az európai raktárból.

Scheffer D. Sándor Budapest, Bezerédi-u. 3.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bo-logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utasapkák, kapuciu-mok, cingulusok nagy választékban. Vala-mennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **szövetek méter** száma is eladatnak.

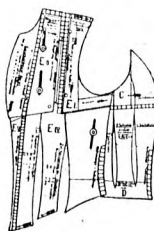
EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **0 les ón** szállítatnak **Arjegyzekek és szövetminták ingyen és bérmentve.**

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL-féle**

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy.

segélyével, **anélkül,** hogy a **szabászati rajzot megtanulta volna.** Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — **Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.** Minden államban törvényileg védve és **szabadalmazva.**

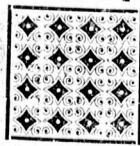
Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

Képviselők minden helyiségben kerestetnek.

Czement lapok

Alap. 1890.

Beer Sámuel

SZATMÁR, központ Bercsényi-utca 40.

Raktárak: Kisfaludi utca és Atilla-utca. Szám-talan elismerő levél egyházak és hatóságoktól.

Terv és költségvetés díjtalan.

Munkáimért teljes felelőséget vállalok.

Aszfalt, cement-árugyáros, mozaik, terrassó

és cementlap burkolatok; esömszőlt beton

munkák, hidak, csatornázások és nedves fa-

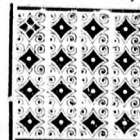
lak aszfalttal szárazzá tétele.

Ajánlok:

I. r. Boocsinyi portland czement 100 kg. **4 K 90** fill.
I. r. Boocsinyi román-czement 100 kg. **3 K 10** fill.
Lédetzi portland-czement 100 kg. **4 K 80** fill.

Czement lapok

Alap. 1890.

„LAXATIN“

czukorka

egy igen kellemes és felette enyhe hatásu

hashajtószer,

mely úgy **gyermek-nél,** mint **felnőtteknél** hasznosnak bizonyult.

Orvosok ajánlják és rendelik betegeknek.

Kapható 70 fillérért **eredeti dobozokban.**

Készítője:

Horváth József

gyógyszerész

Szatmár-Németi.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Him-Jinos-ucza 1. sz. a s írhöz mellet) nira rendezve, készítek: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra száypad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömest,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legújabbban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendü hasáb,

cser,- bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállítva

..... 5 kor. 50 fill.

10 köbméter házhoz szállítva

..... 54 kor. — fill.

Logkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi

h. é. vasut üzletkezelőségénél,

Szatmár, Teleky-utca 3. sz.

és a Szatmár-Németi-i Ipari

Hitelszövetkezet Árucserno-

kában Deák-tér 5-ik szám.

Szatmáron, nyomtatott a „Pázmány-Sajtó“ könyvnyomdában.

? Miért ?

nevezik

G a e d i c k e

bankházát a legnagyobb

szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki

Mert ott a **602.000** kor. jutalmat

Mert ott 3-szor a **400.000** „ főnyereményt

Mert ott 3-szor a **100.000** „ „

Mert ott 1-szer a **70.000** „ „

Mert ott 4-szer a **60.000** „ „

Mert ott 3-szor a **30.000** „ „

Mert ott 5-ször a **25.000** „ „

Mert ott 10 szer a **20.000** „ „

nyerték és —

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztálysorsjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ sorsjegyeket

12.— 6.— 3.— 150 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje

BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca 11. szám.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából kivánatra szívesen szolgálok.

Levágandó rendelőlével.

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Szíveskedjék ezimre I. osztályu eredeti **Magy. kir. szab. osztálysorsjegyet** a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték : korona utánvételezendő postautalványon küldöm

P n o s c í m { Név
Állás
Lakhely
Utolsó posta

A h-um kíváni módo
zat íorlendő